

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Gymnázium, Mnichovo Hradiště, Studentská 896

Studentská 896, 295 13 Mnichovo Hradiště

Identifikátor školy: 600 007 421

Zřizovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 -
Malá Strana

Školský úřad Mladá Boleslav, nám. Míru 14, 293 01 Mladá Boleslav

Termín konání orientační inspekce: 14. - 17. března 2000

Čj.	034 51/2000-5075
Signatura	oc4zt203

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk a literatura, dějepis

Předmětům je v učebním plánu školy ve sledovaných ročnících věnována hodinová dotace, která je v souladu se schváleným učebním plánem. Členění učiva do jednotlivých ročníků je stanoveno tematickými plány jednotlivých ročníků, které obsahují i přibližnou hodinovou dotaci a časové určení tématu. Ve zhlédnutých hodinách bylo probírané učivo v souladu s tematickými plány. Ze skupiny společenskovědních předmětů jsou ve shodě se schváleným učebním plánem nabízeny tři volitelné předměty (literární seminář, společenskovědní seminář a seminář a cvičení z dějepisu). Nepovinné předměty v nabídce nejsou. Perspektivní příprava učitelů je součástí plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. V bezprostřední přípravě na vyučování převažovala obsahová složka, metodická byla výrazně oslabena nebo pominuta. Plánování výuky je příkladné, obsahová příprava učitelů na výuku je velmi dobrá, metodická má nedostatky. Celkově je oblast plánování a přípravy výuky hodnocena jako velmi dobrá.

Personální zajištění výuky této skupiny předmětů je příkladné, všichni učitelé mají odbornou i pedagogickou způsobilost k výuce ve střední škole. Příznivě se to projevuje především v odbornosti vyučování a věcné správnosti učiva, metodická složka výuky za odbornou zaostává.

Škola má pro výuku dostatek prostor, jež odpovídají psychohygienickým zásadám, mají standardní vybavení i estetickou úpravu. K dispozici je i běžná audiovizuální technika, která však nebyla v žádné ze sledovaných hodin využívána. Názornost výuky byla oslabena i malým množstvím dalších pomůcek jako jsou mapy, obrazový materiál apod. Pravidelná a efektivní práce s učebnicí byla výjimkou, v některých hodinách byla diktována a do sešitů zapisována faktografie obsahově blízká textům v běžně dostupných učebnicích. Materiální podmínky jsou slabou složkou vyučovacího procesu, neboť byly v sedmi sledovaných hodinách hodnoceny jen jako průměrné, ve čtyřech hodinách měly výrazné nedostatky, celkově jsou hodnoceny jako ještě průměrné. Z hlediska psychohygienických zásad byla uvnitř hodin zřetelná snaha o jejich respektování, což se dařilo velmi dobře až dobře.

Prakticky všechny sledované hodiny byly vedeny frontální formou tradičního vyučování se všemi jeho klady i zápory. Struktura hodin se stereotypně opakovala: po krátkém a různými formami realizovaném prověření žákovských znalostí následovalo seznámení s novým učivem, jeho shrnutí a procvičení v závěru hodiny. Seznamování s novým učivem probíhalo převážně výkladovou metodou či řízeným rozhovorem, v obou formách měl dominantní postavení učitel a jeho verbální projev. Nedostatečný časový prostor byl vyhrazen pro vyjádření názorů a stanovisek žáků, pro jejich individuální nebo skupinové aktivity. Ve spojení s nízkou frekvencí využívání didaktické techniky je účelnost organizace vyučování a volba použitých metod a forem práce nejslabším článkem mezi základními ukazateli hodnocení kvality vzdělávání.

Vstupní motivační metody jako samostatný účelový prvek nebyly ve zhlédnutých hodinách uplatněny. Většinou byly zastoupeny seznámením s cílem a programem hodiny. Způsob hodnocení žáků a frekvence klasifikace se u jednotlivých učitelů lišily. V části sledovaných hodin mělo zkoušení a opakování návaznost na probírané učivo a vytvářelo pro učitele i žáky zpětnou vazbu s ucelenou myšlenkovou strukturou (např. v kvintě). V několika hodinách však bylo prověřování znalostí neproduktivní a neodpovídalo věku a znalostem žáků (např.

pravopisné cvičení a frontální rozbor pravopisných jevů v septimě). Účinnosti motivace, efektivita klasifikace a způsobu hodnocení žáků jsou průměrné.

Vstřícný přístup k žákům, příznivá atmosféra, aktivizace žáků a respektování jejich osobnosti ze strany učitelů byly předností většiny zhlédnutých hodin. Převaha tradičního způsobu vyučování však vytváří velmi omezený prostor pro diskusi. Tomu odpovídá i nízká komunikativní úroveň většiny žáků, což se nepříznivě projevilo i v nejvyšších třídách (sexta a septima). Pokus o cílevědomý nácvik mluvního projevu byl registrován v kvartě, ale i tam absentovala organizovaná a kultivovaná komunikace polemického charakteru mezi žáky nebo jejich skupinami. Interakce mezi učiteli a žáky a úroveň verbální i neverbální komunikace učitelů byla velmi dobrá, komunikace žáků má citelně slabá místa. Celkově jsou pozitiva a negativa v rovnováze.

Kvalita vzdělávání byla ve sledovaných hodinách celkově hodnocena jako průměrná.

Matematika

Plánování výuky vychází ze zpracovaných časově tematických plánů, které rozpracovávají učivo předepsané osnovami. Z průběhu výchovně vzdělávacího činnosti bylo zřejmé, že je vyučovací proces promyšlen a připravován. Kvalita přípravy odrážela pedagogickou zkušenost jednotlivých vyučujících.

Škola v současné době nedisponuje odbornou pracovní matematiky, vyučování probíhá v různých třídách s více či méně podnětným prostředím, s odlišným vybavením didaktickými pomůckami. K dispozici jsou běžné rýsovací potřeby a konstrukční materiály, plné, rozkladné a drátěné modely těles pro stereometrii, modely řezů tělesy pro analytickou geometrii, kompletní sady transparentních fólií s tématy: vektorová algebra, analytická geometrie, pravoúhlé promítání, zobrazení těles, rovinné řezy a další dílčí tematické celky. Počítačová učebna k výuce využívána není. Práce se zpětným projektorem zaznamenána nebyla. V jedné ze sledovaných tříd je nevyhovující stav tabule. Materiální podmínky pro výuku matematiky mají v současné době citelně slabá místa. Příslibem pro podstatné zlepšení materiálních podmínek výuky je rozpracovaná multimediální učebna. Výuka byla sledována u tří odborně a pedagogicky kvalifikovaných vyučujících v šestnácti vyučovacích jednotkách.

Pozitivní charakteristické rysy hospitovaných hodin předmětu matematika:

- konkrétně stanovený a přesně specifikovaný cíl vyučovací hodiny, který vyučující v průběhu vzdělávacího procesu neustále sleduje, promyšleně a cíleně k němu vede žáky
- logická struktura je podepřena i zápisem na tabuli, v případě potřeby posílení názornosti doplněným schematickým náčrtem. Volba typových příkladů respektuje zásadu soustavnosti, kdy následující poznatky se opírají o předchozí a postupují od jednoduchého k složitějšímu
- rozvoj komunikačních dovedností žáků s důrazem na odbornou terminologii
- žákům je poskytován dostatečný prostor pro vlastní logické úvahy, přemýšlení na vyvození shrnujících závěrů
- využívání zpětnovazebních mechanismů k ověřování správnosti vyvozených závěrů a získaných výsledků
- třídění, vyhodnocování a využití matematických informací, jejich následné uspořádání do výpočtových struktur

- žáci rozhodují o správnosti řešení argumentačním zdůvodněním dílčích kroků a závěr konfrontují s grafickým řešením

Vedle vyjmenovaných pozitiv však kvalitativní úroveň byla snižována následujícími negativními zjištěními:

- při společném řešení úloh docházelo k výrazné neefektivitě (úlohu řeší žák u tabule, většina žáků třídy pasivně a s časovou ztrátou opisuje)
- absentuje hodnocení žáků, jež by mělo motivační charakter
- minimální aktivizace žáků. Vyučující, zřejmě pod časovým tlakem, sama vyvozuje veškeré nové poznatky, postup řešení provedený žákem sama zdůvodňuje
- minimální diferenciaci a vytváření prostoru pro žáky se specifickým zájmem o předmět
- samostatná práce nebyla většinou kontrolována
- nevyužita práce s učebnicí, přestože výklad přesně kopíroval její obsah
- neuplatnění didaktické techniky v situacích, které to bezprostředně vyžadovaly, vedlo k neefektivním časovým ztrátám.

Organizační rozmanitost, využívání skupinových činností žáků, návodné materiály, zaměření se na aktivní spolupráci žáků, vyvozování úsudků a zobecněných závěrů bylo typické pro výuku vedenou zkušenou vyučující, která je současně okresní metodičkou matematiky. Hodiny byly vysoce efektivní. Pouze frontální způsob výuky s nižším využitím didaktických pomůcek s málo efektivním průběhem a s nedostatky v pedagogické činnosti vyučujících byl obrazem výuky většiny ostatních sledovaných hodin. Převažovalo soustředění se na informativní složku výchovně vzdělávacího procesu, bez podpory aktivního učení. Organizace, formy a metody výuky byly celkově průměrné.

Úvodní motivace byla prováděna formou seznámení s obsahem učiva a cílem hodiny. Průběžná motivace a závěrečné hodnocení byly opět individuálně odlišné. Některé hodiny postrádaly zásadu zopakování a upevnění nové látky, v jiných hodinách byla tato zásada aplikována precizně. Klasifikace archivovaných písemných prací je odpovídající. Analýzy výsledků písemných prací žáků nebyly k dispozici. Oblast motivace a hodnocení žáků je průměrná.

Atmosféra sledovaných hodin byla přátelská s oboustranným respektováním se. Jedné z vyučujících se daří potlačovat dominantní postavení učitele a vtáhnou žáky do aktivního procesu výuky. Interakce a komunikace byly ve všech hodinách na velmi dobré úrovni.

Celkově je sledovaná výuka průměrná.

Informatika a výpočetní technika

Předmět je vyučován v tercii a kvartě osmiletého gymnázia a v prvním ročníku čtyřletého gymnázia s dvouhodinovou dotací, dále v septimě sedmiletého gymnázia jako seminář výpočetní techniky. Vyučování probíhá podle schválených učebních plánů a osnov MŠMT ČR, které si vyučující rozpracovali do vlastních tematických plánů v souladu s dobrým technickým vybavením školy, úrovní znalostí žáků i současnými aktuálními potřebami i požadavky kladenými na dovednosti v této oblasti komunikace. Tematické celky jsou podrobně rozpracovány do dílčích kapitol s přesně stanoveným počtem hodin, které jim mají být věnovány. Plánování a příprava výuky je na velmi dobré úrovni.

Výuka se uskutečňuje v pracovně výpočetní techniky vybavené počítačem s procesorem 80486 DX, operační pamětí 16 MB a HDD o kapacitě 1,2 GB na 100 MHz, který je nakonfigurován

jako server sítě Novell v 3,11; jedním počítačem s procesorem Authentic AMD, operační paměť 16 MB a HDD o kapacitě 0,5 GB na 133 MHz. Ten je nakonfigurován jako WinProxyServer a umožňuje všem pracovištím v učebně, sborovně, kancelářích a jednomu počítači ve studovně připojovat se nezávisle na Internet. Pro žáky je k dispozici deset pracovišť s počítači vybavenými procesorem 80486 DX, operační paměť 1,6 MB a HDD o kapacitě 1,6 GB, resp. 3,2 GB na 80 MHz. Ty jsou fyzicky propojeny do sítě a lze volit mezi prostou sítí a sítí Novell s využitím serveru. Všechna žákovská pracoviště mohou využívat tiskárnu i scanner. Na všech počítačích jsou nainstalovány Windows 95, Microsoft Office 97, včetně programů Word, Excel, Photo Editor, Internet Explorer, jednoduchý grafický editor, překladač Turbo Pascal, atd. Pro tradicionalisty a zastávce minulých softwarových produktů jsou instalace Text 602, Man 602, Calc 602 a další. Pozitivem je zřízení žákovské studovny s počítačovým vybavením, studijními programy a možností získávat informace ze sítě Internetu. Podmínky výuky jsou vysoce nadstandardní.

Výuka je realizována dvěma vyučujícími, z nichž jeden je promován fyzik s pedagogickou způsobilostí, druhá vyučující má aprobaci pro matematiku a fyziku. Přestože vybavení školy je na požadované úrovni, která umožňuje kvalitní výuku předmětu, mají vyučující konkrétní představu o další modernizaci, která zabezpečí udržování úrovně vzdělávání v dané oblasti a ředitel školy s tímto záměrem koncepčně počítá.

Všechny hodiny měly konkrétně stanovený vzdělávací cíl, který byl metodickou stavbou, v logickém uspořádání učiva, při zachování zásady soustavnosti, systematicky naplňován. Metody práce spočívaly ve vzájemném prolínání metod slovního projevu, v demonstraci schematického znázornění postupu i praktických prací, upevňování, prohlubování a využití názoru. Tak byly žákům poskytovány vědomosti, dovednosti i návyky v systému, který jim umožňuje vytvořit si operační aparát, s nímž je možno racionálně řešit úlohy praktického života. Vyučující vytvářejí u žáků v oblasti teorie tvorby programů konkrétní představu o pojmech a jejich vhodné použitelnosti. Žáci pracovali soustředěně, aktivně, činně a experimenty si ověřovali další alternativy možných postupů. Charakteristickými znaky hospitovaných vyučovacích hodin bylo ověřování teoretických i praktických znalostí a dovedností žáků i schopnosti jejich praktického uplatnění. V průběhu vyučovacích hodin byla výrazná vysoká koncentrovanost a plné pracovní vytížení. Detailní verbální výklad, objasňování obvyklých algoritmů a programátorských obrátů se uskutečňovaly na konkrétních příkladech. Žákům je poskytována nabídka alternativních možností a řešení.

V hospitovaných hodinách převládala soustavná interakce a komunikace se žáky, jejímž výsledkem byly i okamžité reakce vyučujícího na připomínky a dotazy žáků. Individuální tvorba poznámek a zápisů v průběhu vyučování garantuje efektivní využití času jak vyučujícími, tak žáky. Organizace, formy a metody práce skýtají žákům nejen kvalitní zvládnutí probíraného učiva, ale i prostor pro vlastní experiment a hledání jiných cest řešení zadaných úkolů. Motivace a hodnocení, interakce a komunikace jsou hodnoceny ČŠI jako velmi dobré.

ČŠI hodnotí proces výuky v hospitovaných hodinách předmětu informatika a výpočetní technika jako velmi dobrý.

Biologie a geologie, Biologie

Hodinová dotace přidělená v rozvrhu hodin je v souladu s MŠMT ČR schválenými učebními

plány a s možnostmi úprav tohoto plánu, jež jsou v kompetenci ředitele školy. Pro jednotlivé ročníky víceletého i čtyřletého studia byly v návaznosti na dosud realizovanou výuku vypracovány poměrně obecné teze, které byly vyučujícími konkrétně rozpracovány do podoby časově-tematických plánů učiva tak, aby byla probrána všechna témata požadovaná učebními osnovami. Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Bylo navštíveno celkem osm hodin teoretické výuky i laboratorních cvičení u obou vyučujících předmětu. Obě učitelky splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na tomto typu školy, vykazují poměrně dlouhodobou praxi. Materiálně je výuka zajištěna nepříliš vyhovujícím způsobem; ve škole není z prostorových důvodů zřízena odborná pracovna pro výuku biologie, její absence je suplována kmenovou třídou, ve které jsou uloženy pomůcky. Zde a v chemické laboratoři probíhají laboratorní cvičení. Žákům jsou k dispozici laboratorní pomůcky běžné úrovně, moderní technika, např. spojení mikroskopu s PC ve škole, není zastoupena. Z hlediska psychohygienických zásad je zřetelná snaha o jejich respektování, hodiny jsou zařazovány obden a do dopoledního sledu výuky. Personálně je výuka zajištěna vynikajícím způsobem; materiální a psychohygienické podmínky jsou průměrné.

Zhlédnuté hodiny byly vedeny v tradiční logické struktuře, kdy po různými formami organizovaném zopakování dříve probraného učiva následovalo seznámení s novou látkou; její procvičení a shrnutí proběhlo buď za probranými částmi nebo až v závěru hodiny. Metody a formy práce používané oběma učitelkami byly podobné, převažovalo aktivní pojetí výuky. Žáci byli s novými poznatky seznamováni především vlastními činnostmi, srovnáváním a vyvozováním závěrů, samostatnou prací apod., méně byl využíván prostý výklad a řízený rozhovor. Názornost byla ve výuce dokladována nejrůznějším biologickým materiálem, dvoj- i trojrozměrnými pomůckami. Aktivita byla iniciována zařazováním problémových otázek přizpůsobených věku a znalostem žáků.

V hodinách laboratorních cvičení dostávali žáci jasné instrukce o postupu práce, využívali vhodných byť nepříliš moderních přístrojů. Úkoly zadávané při laboratorních pracích odpovídaly věku a dovednostem žáků, vyučující působila nejen jako koordinátorka práce jednotlivých skupin žáků, radila, ale i zjišťovala úroveň znalostí. Poznatky získané v průběhu laboratorních cvičení vhodně doplňovaly a verifikovaly teoretická tvrzení. Metody, formy a organizace práce vykazují převahu pozitiv.

Ve zhlédnutých hodinách byly zaznamenány prvky průběžné motivace, hodnocení žáků odpovídalo jejich předvedeným výkonům. Motivace a hodnocení jsou průměrné.

Interakce a komunikace byly pěkné v hodinách laboratorních cvičení, v průběhu teoretických hodin měly průměrnou úroveň.

Sledované hodiny biologických předmětů byly hodnoceny velmi dobře a průměrně s převažujícím hodnocením velmi dobrým.

Chemie

Počet hodin přidělených předmětu je v souladu s MŠMT ČR schválenými učebními plány a možnostmi úprav těchto plánů ředitelem školy. Osvědčuje se posilování časové dotace o disponibilní hodiny v nižších ročnících, které jsou využity k praktickým činnostem. Učivo obsažené v učebních osnovách je převedeno do podoby časově-tematických plánů jednotlivých vyučujících. Plánování a příprava výuky jsou u obou vyučujících hodnoceny jako velmi dobré.

Kontrolní hospitace se uskutečnily celkem v sedmi vyučovacích hodinách teoretické výuky

a laboratorních cvičení. Předmětu vyučují dvě pedagožky, obě splňují kvalifikační požadavky pro výuku na tomto typu školy. Materiální podmínky pro výuku jsou poměrně skromné; ve škole není zřízena odborná pracovna pro výuku chemie, hodiny teorie probíhají v kmenových třídách. Laboratorní práce žáci realizují v chemické laboratoři, která je vybavena dostačujícím způsobem pro potřeby žáků i vyučujících. S laboratoří sousedí standardním způsobem zařízený kabinet sloužící současně jako sklad chemikálií. Hodiny teoretické výuky jsou v rozvrhu zařazovány do dopoledního sledu, laboratorní cvičení se odehrávají i v závěrečných hodinách odpoledne. Personální podmínky jsou hodnoceny jako vynikající, materiální a psychohygienické podmínky jako průměrné.

Způsob práce jednotlivých vyučujících byl poměrně odlišný. Jedna učitelka volila metodu aktivního pojetí výuky, kdy žáci byli neustále aktivizováni, byli nuceni zabývat se probíraným tématem. Častým střídáním rytmu práce a použitých metod byla její výuka náležitě přínosná a efektivní. K účinnosti pedagogického procesu přispívala řada předvedených demonstračních pokusů sloužících jednak motivačně a jednak k dokladování teoretických tvrzení.

I při výuce laboratorních cvičení byl stanoven jasný cíl, jehož měli žáci dosáhnout a také v průběhu cvičení dosáhli. Zadání úkolů bylo jednoznačné, zvolená metoda odpovídala znalostem a dovednostem žáků. Jejich manuální zručnost svědčila o účinnosti práce v dřívějších ročnících. Záznamy z laboratorních cvičení slouží jako podklad při klasifikaci a hodnocení.

Motivace a hodnocení byly v takto vedených hodinách na velmi dobré úrovni; interakce a komunikace svědčily o vzájemném respektování se. Metody a formy práce jedné vyučující jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Práce druhé vyučující byla založena převážně na výkladovém základě. Zhlédnuté hodiny měly klasičtější strukturu, kdy po zopakování dříve probíraného učiva následovalo seznámení s novou látkou; jejíž shrnutí a procvičení nebylo vždy zaznamenáno. Tím, že vyučující chtěla předat většinu informací sama, musela vynakládat v průběhu hodin značné úsilí, které ale nevedlo k požadované efektivitě práce. Absence využití audiovizuální techniky, kdy vyučující diktovala zadání příkladů, měla za následek nepříliš dobře využitý čas v hodinách. Absence pokusů způsobovala, že chemie byla předkládána pouze jako teoretická věda.

V hodinách laboratorních cvičení byla zjištěna další negativa, kdy žáci nedostali jednoznačný návod pro svou práci, a proto se dopouštěli chyb vyplývajících z jeho neznalosti. Byla zaznamenána nízká úroveň znalostí žáků v oblasti dovedností při manipulaci s používanými pomůckami, vyučující ne vždy důsledně dbala na dodržování pravidel bezpečnosti a hygieny práce v laboratoři. Přestože žáci vedou záznamy z laboratorních cvičení, tyto nejsou vyučující kontrolovány, neslouží jako zpětná vazba kvality jejich práce.

V hospitovaných hodinách byla sporadicky použita průběžná motivace, hodnocení žáků bylo omezeno na oznámení výsledku klasifikace.

Interakci a komunikaci byl dán v hodinách pouze malý prostor. Přestože vyučující žáky formálně žádala o vyjádření, téměř se neobjevilo.

Organizace, metody a formy práce druhé vyučující vykazují citelné nedostatky, podobně jako motivace, interakce a komunikace.

Celkově je úroveň výuky chemie hodnocena jako průměrná.

Zeměpis

Předmět je vyučován v souladu s učebními plány a osnovami, které jsou rozpracovány do konkrétních a dostatečně podrobných tematických plánů. Plánování a příprava výuky jsou

velmi dobré. Vyučovací hodiny jsou realizovány v učebně zeměpisu, vybavené tematickými materiály, zpětným projektorem a elektrostabilem. Odborný kabinet je dostatečně vybaven obecně geografickými, administrativními, hospodářskými a politickými nástěnnými mapami, dále mapami zpracovatelského průmyslu, dopravy a nerostných surovin, lidnatosti a sídel, litosféry, hydrosféry, klimatických poměrů, přírodní krajiny a dalšími (jednotlivých světadílů, jejich částí, oceánů), které jsou přehledně uloženy přímo v učebně k operativnímu použití. Samostatné, obsahově bohatší, je vybavení pro učivo o České republice. Pro přímou práci slouží žákům atlasy a globusy, pro doplnění obrazového materiálu v učebnicích slouží nástěnné obrazy i bohatý demonstrační a tiskový materiál. Rovněž jsou k dispozici sady diapozitivů a diafilmů k jednotlivým tématům i státům, které jsou ovšem starší edice. Nezanedbatelné je i vybavení videoprogramy, soubory fólií pro zpětný projektor, ale i několik počítačových výukových programů z aktuální nabídky komerční sítě, z nichž některé jsou ve studovně k přímému využívání pro žáky školy. Solidní vybavení je i v oblasti profesní literatury, včetně pravidelně odebíraných odborných časopisů a ročenek. K tomuto názornému materiálu je i veškerá potřebná didaktická technika pro praktické využití a demonstraci. Všichni žáci mají školní atlasy a učebnice schválené MŠMT. Výuku předmětu zajišťují dvě plně způsobilé učitelky a jeden zastupující učitel (student posledního ročníku pedagogické fakulty studující zeměpis jako aprobační předmět). Materiální a personální podmínky výuky jsou velmi dobré.

Hospitační činnost byla vykonávána u všech tří uvedených vyučujících a ve všech třídách, v nichž výuka zeměpisu probíhá. Vyučovací hodiny se vyznačovaly jasně stanoveným cílem rozvedeným do dílčích kroků a motivačním impulsem v úvodu výuky. Dvě třetiny ze zhlédnutých hodin měly tradiční stavbu bez střídání metod práce. Zbývající třetina vyučovacích hodin nepostrádala samostatnou práci žáků na dané téma s využitím učebnicových textů a příslušných map. Žáci v nich byli vedeni k dovednostem aplikovat poznané učivo v obecně platných podmínkách a životních situacích. Těžiště práce všech hodin spočívalo ve výkladu vyučujících kombinovaném snahou o řízený rozhovor, což aktivovalo celou třídu. V každé hodině byly k dispozici potřebné nástěnné mapy i vhodný obrazový materiál a bylo-li třeba, byla využita i didaktická technika. Informace byly podávány na úrovni vyspělosti žáků jednotlivých ročníků. Inspekci nebyl zaznamenán výrazný prostor pro samostatné aktivní učení jakožto běžnou součást výukového procesu.

Ve většině vyučovaných hodin absentovalo využití mezipředmětových vztahů. Výchozí znalosti a dovednosti žáků nebyly soustavně prověřovány. Samotná organizace vyučovacích hodin postrádala strukturování tak, aby umožňovala uplatnění co největšího počtu žáků třídy v procesu výuky, umožňovala jim pracovat individuálním tempem i uplatnit vlastní aktivitu a iniciativu. Tak docházelo pouze v malé míře k uplatnění individuálních příkladů a zkušeností žáků. U jednotlivých tvrzení však bylo požadováno zdůvodnění a argumentace. Tím byly aktivovány nejen registrační složky paměti, ale i logického myšlení. Zkoušení a opakování mělo za cíl větší utvrzování poznatků i schopnost s nimi operovat. Organizace, formy a metody práce byly průměrné.

Hodnocení výkonu žáků bylo objektivní, spravedlivé a vyučující zdůvodněné, ale nebylo vždy využito pro vlastní komparaci a sebereflexi.

Žák byl chápán jako aktivní činitel výuky, jeho osobnost byla respektována. Verbálně byla zvýrazněna podmíněnost úspěchu výsledku učení na jeho učební aktivitě a úsilí. Komunikace byla založena na vzájemné důvěře vycházející z příznivé atmosféry vyučovacích jednotek.

ČŠI hodnotí výuku předmětu zeměpis ve sledovaných hodinách jako průměrnou.

Tělesná výchova

Plánování vychází z osnov, které jsou zpracovány do rámcového plánu školy a individuálně jednotlivými učiteli dále rozpracovány do časově tematických plánů. Plánování a příprava na jednotlivé sledované hodiny byly vždy velmi dobré.

Výuka byla sledována ve čtyřech hodinách u tří odborně a pedagogicky způsobilých vyučujících. Škola využívá dvě tělocvičny základní školy a přilehlé hřiště. Vzhledem k dělení žáků na skupiny jsou obě tělocvičny prostorově vyhovující. Nedostatkem jsou otevřené šatny. Vybavení náradím, náčiním a učebními pomůckami je dobré. Podmínky výuky jsou celkově průměrné.

Hodiny měly jasně stanoveny cíle, smysluplný průběh a vyhodnocení. Tempo a stavba hodin odpovídaly charakteru probíraného učiva. Vyučující byli schopni uplatnit metodické postupy, názornost výuky a opravovat případně špatně zvládnuté dovednosti. Přesto nebyly některé dovednosti žáků (např. odbíjená) na potřebné úrovni. Organizace, formy a použité metody byly velmi dobré.

Vztah vyučujících a žáků byl vstřícný, užívaná klasifikace je přiměřená. Žáci prováděli všechny činnosti se zájmem. Motivace, interakce a vzájemná komunikace byly vždy velmi dobré.

Součástí výuky je i pravidelné pořádání lyžařského výcviku žáků a organizování sportovně turistického kurzu. Kontrolou jejich dokumentace bylo zjištěno, že jak sportovně turistický kurz, tak i oba lyžařské výcviky pořádané školou v letošním školním roce, nebyly organizovány v souladu s metodickými pokyny MŠMT čj. 18 338/94-50 a čj. 24 799/93-50. Navíc byl v obou případech porušen zákoník práce - viz Protokol o kontrole čj. 034 52/2000-5075 (dále jen Protokol o kontrole).

Celkově byla sledovaná výuka tělesné výchovy velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Ve škole jsou vyučovány obory v souladu s Rozhodnutím MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 12 700/99-21 ze dne 8. 2. 1999 a jejich výuka ve sledovaných předmětech probíhá podle schválených základních pedagogických dokumentů - viz dále výčet dokladů, o které se inspekční zjištění opírá. Koncepční záměry školy jsou stanoveny stručně a výstižně. Mají podobu střednědobých a ročních plánů (Doplňovací plán úkolů do r. 2002 a Záměry pedagogické činnosti a plán práce na školní rok 1999/2000). V některých oblastech (např. personální) jsou základní cíle vymezeny jen rámcově. Koordinace střednědobých a ročních plánů s poslední výroční zprávou je neprůkazná. Žáci se specifickými poruchami učení jsou evidováni, individuální učební plány pro ně nejsou zpracovány.

Organizační uspořádání školy je upraveno vnitroškolními předpisy, které jasně vymezují kompetence ředitele školy a jeho zástupkyně, stanovují výchovnou poradkyni, správce učeben, sbírek školních pomůcek, kabinetů, laboratoří, skladů, archivu a školní knihovny. Řádně byli jmenováni i předsedové předmětových komisí. Dokumentace upravující organizaci výchovně vzdělávací činnosti školy je vedena řádně - s výjimkou školního řádu a jeho příloh, které jsou obsahově vysoce nekvalitní. V některých ustanoveních zasahují do článku 18 Úmluvy o právech dítěte, kde je ustavena prvotní odpovědnost zákonných zástupců dítěte za jeho výchovu. Jedno z ustanovení řádu určuje žákům užívat při kontaktu s pedagogickými pracovníky oslovení, které nemá legislativní oporu. Jiné ustanovení např. ukládá službě

označovat rušitele kázně atp. Školní řád naopak neobsahuje údaje o hodnocení a klasifikaci žáků, neuvádí možná výchovná opatření ani právní normu, ze které vychází a která tyto a další informace poskytuje. Poradními orgány ředitele školy jsou pedagogická rada a předmětové komise. Zápisy z pedagogické rady jsou vedeny, ale neobsahují jasně formulované usnesení, které by např. ukládalo pedagogickým pracovníkům úkoly vyplývající z jednání rady nebo sloužilo řediteli školy jako podklad pro rozhodování. Vnitřní informační systém funguje velmi dobře, učitelé i žáci mají přístup k potřebným informacím. Ochrana osobních dat žáků i zaměstnanců je zajištěna. Vzhledem k tomu, že značná část žáků do školy dojíždí, byla při sestavení rozvrhu vyučovacích hodin a stanovení délky přestávek zohledněna dopravní obslužnost. Nezařazením dvacetiminutové přestávky do dopoledního vyučování však byla porušena vyhláška MŠMT č. 354/1991 Sb., o středních školách, ve znění pozdějších předpisů - viz Protokol o kontrole. Informace rodičům poskytuje škola tradičním způsobem, jejich náměty a připomínky přejímá prostřednictvím Sdružení rodičů. Na veřejnosti se škola prezentuje prostřednictvím místních sdělovacích prostředků a zejména účastí učitelů a žáků v kulturním, sportovním a veřejném životě města. Výroční zpráva školy za školní rok 1998/99 obsahuje údaje požadované § 17e zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, po stránce formální je zpracována příkladně. K tomu, aby sloužila jako zdroj sebehodnocení a byla využitelná pro činnost v dalším období, je třeba doplnit analýzu výsledků a z ní vyplývající závěry pro příští období (včetně propojení s ročními a střednědobými plány).

Při vedení a motivování pedagogických pracovníků používá vedení školy demokratický styl řízení s cílem využít pro pozitivní vývoj školy jejich odbornou i pedagogickou způsobilost. Využívá k tomu systém hmotné stimulace v podobě zpracovaných kritérií pro hodnocení a odměňování (vnitřní platový předpis). Vzhledem k výsledkům zjištěným v oblasti organizace vyučování, volbě metod a forem práce by efektivita a modernizace vzdělávacího procesu měla mít v rámci přijatých kritérií větší procentuální zastoupení. Propojení nástrojů operativního řízení s plány práce je zřejmé, návaznost na kontrolní činnost však přímo z vedené dokumentace průkazná není. Další vzdělávání pedagogických a ostatních pracovníků školy se řídí rámcovým plánem na školní rok 1999/2000 a vychází z finančních možností školy v této oblasti. Vedení školy této problematice věnuje pozornost, vede přehled o účasti jednotlivých zaměstnanců v dalším vzdělávání a sleduje jeho přenos do práce předmětových komisí. Přímý vliv dalšího vzdělávání učitelů na kvalitu vyučování se však projevil jen v části sledovaných hodin. Pomoc začínajícím a nekvalifikovaným vyučujícím je realizována prostřednictvím neformálních patronátů. Kontrolní hospitace ČŠI a při nich zjištěná kvalita výuky ukazují, že účinnost tohoto systému je nedostatečná. K hodnocení výsledků učení využívá škola testy Kalibro, SCIO, IEA, TIMSS a Sonda MATURANT. Důležitou zpětnou vazbou je i úspěšnost žáků v přijímacím řízení na vysoké školy.

Vnitřní kontrola postihuje všechny oblasti školy. Pro její realizaci zpracoval ředitel školy Zásady kontrolní a hospitační činnosti na školní rok 1999/2000, které obsahují obecné informace o jejím pojetí, formách i obsahu a slouží jako výchozí materiál pro kontrolní a hospitační činnost. Kontrolní činnost je součástí týdenních plánů s výstupy na operativních poradách a pedagogických radách. Samostatná dokumentace o kontrolní činnosti je vedena jen v podobě některých statistických výstupů programu BAKALÁŘ, jinak jsou její závěry součástí zápisů z porad. Konkrétní plán hospitační činnosti není zpracován v písemné podobě, ředitel školy a jeho zástupkyně hospitují na základě vlastní analýzy vyučovacích procesů. Ve školním roce 1999/2000 realizoval ředitel školy 16 a jeho zástupkyně 10 hospitací. Oba důsledně sledují soulad reálné výuky s tematickými plány. Z předložených hospitačních záznamů však není zřetelné, že předmětem a cílem realizovaných hospitací bylo to, co je uvedeno ve výše citovaných „Zásadách“, tj. „zaměření na organizaci, motivaci, formy, metody a hodnocení

výuky“. Hospitační záznamy ředitele školy nejsou ukončeny závěrečným celkovým hodnocením kvality výuky, závěry mají spíše charakter doporučení. To se projevilo i při rozboru hodin sledovaných společně se školními inspektory, kdy ředitelovo hodnocení postrádalo kritičnost. V systému hospitační činnosti je v nedostatečné míře propojena analýza úrovně vyučování s hodnocením učitelů a přijetím opatření ke zkvalitnění výuky.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

V rámci inspekce byla zjištěno, že škola předepsaným způsobem dělí žáky na skupiny, plní učebními plány schválené hodinové dotace všech předmětů ve všech ročnících a ve všech třídách. Inspekční činností nebylo zjištěno neefektivní čerpání poskytovaných finančních prostředků ze státního rozpočtu. Inspekce konstatuje zvýšenou míru přesčasových hodin pedagogických pracovníků.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 12 700/99-21 ze dne 8. 2. 1999
- Generalizovaný učební plán gymnázia s osmiletým studijním cyklem (MŠMT ČR čj. 20 594/99-22), Učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem (MŠMT ČR čj. 20 595/99-22)
- Učební plán gymnázia s osmiletým studijním cyklem schválený MŠMT ČR dne 15. 7. 1994, čj. 20 060/94-23 s platností od 1. 9. 1995, upravený dne 14. 11. 1995 pod čj. 25 048/95-21-23 s platností od 1. 9. 1996
- Učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem schválený MŠMT dne 19. 12. 1991 pod čj. 28 205/91-20 s platností od 1. 9. 1992, upravený dne 14. listopadu 1995 čj. 25049/95-21-23 s platností od 1. 9. 1996
- Učební osnovy gymnázia čj. 20 596/99-22 ze dne 5. 5. 1999, Učební osnovy základní školy čj. 16 847/96-2 včetně doplňků čj. 25 018/98-22 a Učební osnovy čtyřletého gymnázia čj. 17 668/91-20 ze dne 24. 5. 1991, s platností od 1. 9. 1991
- upravený učební plán Gymnázia Mnichovo Hradiště pro šk. r. 1999/2000
- třídní knihy a třídní výkazy
- rozvrhy hodin tříd a učitelů
- hospitační záznamy
- rámcové tematické plány hospitovaných předmětů
- personální dokumentace pedagogických pracovníků
- zápisy předmětových komisí (hospitovaných předmětů)
- inventární dokumentace (inventární knihy kabinetů matematika, výpočetní technika a zeměpis)
- přehled pracovních úvazků pedagogických pracovníků

ZÁVĚR

Doporučení

- organizovat lyžařský výcvik a sportovně turistický kurz v souladu s platnými metodickými pokyny
- radikálním způsobem změnit řád školy
- využít kvality vedoucí okresního kabinetu matematiky k intenzivní pomoci pedagogicky nezkušené vyučující
- jednotlivé složky řídicí činnosti cíleně zaměřit na zlepšení kvality vyučování, jeho organizaci, volbu metod a forem práce

Podmínky vzdělávání

Odborná a pedagogická způsobilost učitelů je ve většině sledovaných předmětů příkladná, prostorové kapacity umožňují realizovat výuku dle schválených pedagogických dokumentů. Materiální podmínky jsou průměrné, ale využívání učebních pomůcek a didaktické techniky bylo ve většině zhlédnutých hodin nedostatečné, psychohygienické podmínky jsou průměrné.

Podmínky pro výuku jsou průměrné.

Průběh vzdělávání

Průběh vzdělávání byl zjišťován a hodnocen šedesáti kontrolními hospitacemi ve škále od vynikajících až po hodiny s výraznými nedostatky. Slabším článkem vyučování jsou jeho efektivita, tj. organizace, volba metod a forem práce, účinnost motivace a hodnocení. Interakce mezi učiteli a žáky je velmi dobrá.

Celkově je kvalita vzdělávání hodnocena jako průměrná.

Řízení školy

Plánování je účelné, jeho rozsah a kvalita jsou velmi dobré. Organizační uspořádání školy je funkční a postihuje celou její strukturu, ve které jsou citelně slabými místy nízká obsahová úroveň školního řádu a porušení právní normy o organizaci teoretického vyučování ve střední škole. Vedení a motivování pracovníků má průměrnou úroveň. V kontrolní činnosti je výrazná převaha pozitiv, v hospitační činnosti jsou citelně slabá místa, v komplexu je systém průměrný.

Kvalita řízení je celkově průměrná.

Při inspekční činnosti nebyla zaznamenána žádná oblast, v níž by docházelo k neefektivnímu čerpání finančních prostředků.

Při orientační inspekci čj. 031 45/98 02065 v r. 1998 byly hodnoceny podmínky a průběh výchovně vzdělávací činnosti, řízení školy hodnoceno nebylo. V oblasti materiálních podmínek se projevila trvalá a usilovná práce vedení školy ve zlepšení vybavení informační a výpočetní technikou. Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování bylo nadprůměrné či spíše nadprůměrné, nyní jsou podle změněné stupnice pozitiva a negativa v rovnováze.

Celkově je škola hodnocena jako průměrná.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jaroslav Chrpa	J. Chrpa v. r.
Členové týmu	Mgr. Jaroslav Černý	Jaroslav Černý v. r.
	PaedDr. Vilibald Knob	Vilibald Knob v. r.
	PaedDr. Vladimír Krieg	Dr. Vladimír Krieg v.r.

V Mladé Boleslavi dne 14. dubna 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 18. 4. 2000

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Jaromír Ševců	Jaromír Ševců v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci Mladá Boleslav, nám. Míru 14, PSČ 293 01, do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-05-29	Kavan v. r.
Zřizovatel	2000-05-29	034 113/2000-5075
Rada školy	Není zřízena	

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.